

SLOVENSKI NAROD.

Iznaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za fijke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne peti-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvo, na katero naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Vabilo na naročbo.

S koncem tega meseca poteče naročnina na zadnje četrtletje 1876 in naš list stopi v deseto leto svojega javnega delovanja. Prosimo, da ne le vsi stari gg. naročniki ob pravem času naročnino ponovno, nego, da naš list tudi v one narodne kroge spravijo, kamor do zdaj nij prodiral, ker le potem bode mogoče tudi listu samemu boljšim biti in duševno bogatejšim.

„Slov. Narod“ velja:

Za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za celo leto	13 gld.	— kr.
Za pol leta	6	50
Za četrt leta	3	30
Za en mesec	1	10

Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za celo leto	16 gld.	— kr.
Za pol leta	8	—
Za četrt leta	4	—
Za en mesec	1	40

Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer:

Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr.
Po pošti sprejeman „ „ 3 „ —

Administracija „Slov. Naroda“.

Turška ustava.

V včerajšnjem svojem političnem razgledu smo povedali, da je novi turški vezir Mithad-paša dal Turkom in vsem ki so pod njim, ustavo ali konstitucijo z vsemi svoboščinami, kakoršne cveto v Belgiji, v izglednej parlamentarne državi. Od tiskovne svobode do odgovornosti ministrov, vse svobode se obe-

tajo narodom pod Turčijo, vse se jim kar na en dan v krilo meče, za kar so drugi kulturni narodi stoletja, ali vsaj desetletja borili se, trpeli, prosili, kri prelivali, učili ter učili prej svoj narod in ga pripravljali. Turek pa, neomikan, top, s koránom več kot zadovoljen, vse evropstvo, torej tudi konstitucionalizem sovražec, absolutizma sultanskega uže po svoji veri navajen — on naj na en dan tak velikanski skok v civilizacijo stori, kakoršnega drugi vse krepkejši, vse žilavejši, vse duhovitejši narodi v stoletjih in po dolzih trudih niso vselej mogli! Turki, ti topi fanatiki, naj bodo zreli za državno obliko, za katero se zrele ne izkazujejo Evropeci stare korenine? To nij nič.

Zato je pa cela turška ustava smešna komedija, toliko vredna kakor kraljevska krona iz papirja, katero si norec na glavo posaja in govori, da je zdaj kralj. Ves pameten svet je razglašanje turške ustave s smehom, ali vsaj z neverujočim odkimavanjem sprejel. Celo angleške novine ne sodijo drugače. „Times“ pravijo v uvodnem članku, da „te reforme bodo ostale na papirju v teoriji, dokler bode krščanstvo muhamedanom izročeno. Garancij je treba.“

Teh garancij pak, okupacije Bulgarije in Bosne, Turčija valjda ne bode privolila. Pri odpiranju konference je namreč turški pooblaščenec Savfet-paša rekel: „Porta je pripravljena dati svojim podložnim toliko pravic, kolikor to dopušča njena celokupnost in čast.“ No, to je premalo. Rusija hoče, da so Bulgari in da so Srbi v Bosni in Hercegovini več ali manj neodvisni; to se ne sklada s celokupnostjo ali nedotakljivostjo Turčije. In ker je Turčija na tako koncesijo siljena samo zavoljo tega, ker so bili njeni slovanski pod-

ložniki na orožje vstali, da to neodvisnost pribore, nij nič kaj častno za Turčijo, če se uda. Tudi sicer postajajo Turki ošabni. Mithad-paša je, kakor se angleškimi „Daily News“ piše, rekel: „Ko smo mi (Turki) v to deželo prišli, bilo nas je šest sto; mi bomo to deželo le zapustili, kadar nas bo samo šest.“ To je jasno. Turek obeta braniti se do zadnjega moža.

Ustava njegova je bila morda še zadnji poskus, ali se ne da še enkrat Evropi malo peska v oči vreči, vsaj da se še kaj časa dobi. Nij se posrečilo. Za to smo, kaže se, po razglašenej turški papirnej ustavi, katera se nikoli izvesti ne more, bližje vojne, nego smo bili pred osmimi dnevi, ko je Mithad-paša, toliko hvaljeni turški reformator na krmilo prišel.

Da smo vojni bliže, priča tudi najnovejši telegram iz Carigrada od 27. dec., ki nam je došel, ko je bilo spredaj stoječe uže stavljeno. Glasi se: „Zdi se za gotovo, da porta ne bode vseh (en bloc) predlogov velevlastij odbila, Zdi se, da so pooblaščenec pripravi, da bi protivnost porte prelomili, o nekaterih posameznostih še razgovarjati se začeti, če se le izrečni principi vzdržé.“ Večina diplomatov si dela velike trude da bi zabranili popolen razdor. — Tako oficijalen telegram onih, ki so vedno miru upali. Vsak lahko vidi, da se tu uže iz zadnje piščalke pišče, mir visi na zadnji drobnej nitki.

Teorija in praksa.

Vednost išče resnice, prizadeva si najdeno zrnice oživiti, predstavlja je človeštvu, ter predlaga, da se sprejme kot kažipot po zamotanih, zmot polnih potih življenja. Resnica

Listek.

Plemenitaš stare Poljske.

(Po Jaroši Bejti spisal L. G. P.)

Damon, poljsk plemenitaš in lastnik poštene vasi v enej zahodno-ruskim gubernij, — ta božji krst je v družini najprijetnejša duša, zato nij čudovito, ker ima mnogo znanec. S plemstvom je znan, in v pričo njega se, kolikor more in kakor zna, zlobi na mogoštvo (magnate), a vendar zahaja k vsem mogotcem; ker zna koledarje brati, nobeno leto ne zamudi godovnega dne, da bi ne jeznil ali se peljal — če prav deset in dvajset milj daleč, razodet svoje najponižnejše voščilo kakemu mogotcu za god; ali vsa ta skrb: v možgane zabija ljudem, o katerih trdi, da jih ne more čestiti, — vse to kaže in laže narodu, ka je žrtvovanje samega sebe na postrežbo in dobro drugemu plemstvu. Pa res-

nično je tudi to: ko hitro v službi kakega mogotca zmanjka potrebnega pooblaščenca (gospodarjevega zastopnika), takoj sopiše k njemu, da bi poprejšnjega komisarja namestil s tem ki ima v njegovem okraji imovite stričke in prijatelje, in od katerega uže „in vim“ te svoje čiljivosti izposojuje nekoliko sto rubljev. A če priporočene pride v dotično službo in gospodovo zaupnost pridobi si, brž se zaplete z njim v tesno zvezo; vsak pot, kadar je v mestu, kder pooblaščenčevi sinovi obiskujejo učilnice, pošlje po nje, in nadari jih s krabicami — polnimi sladkora, a celo gospo pooblaščenko prijetno in nenadno počesti s kako lepo svleno robo. Na povračilo lastnega uradnika (gospodarja, pooblaščenca, žganjarja) okani, ker mu neče plačati pravične služnine, temuč še prihranek mu pobere časi; a ko se uradnik pripravlja, da ga zaradi te krivice zatoži zemskej vladi, v tem plemenitaš vse tožabno prizadetje uniči vsled svoje znanosti

s pooblaščenecem tistega gospoda, katerega moč je sodbi podloga. Pa je sam ves zamotan v državne in sodnijske razmere, a ne plača ni belica. Njegov pooblaščenec v mestu se sam bori z njimi, — pa ne le sam bori, temuč manjše stroške plačuje z lastnimi novci, a brez kakovega drugačega priznanja, nego da ga Damon, kadar pride v mesto, vabi na svoje množne gostije. Pooblaščenec rad ustreza temu vabljenju, kajti vsled gospodovega posredovanja mu je svoje razmere izročil neki mogotec, katerega ima priliko dobro skubsti, a ga tudi krvavo dere, nekega drugega magnata pa ima v izdatnem najemu posestvo, do katerega mu je pripomogel Damon sam. Če bi kdo rad kupil kako dedno vas, ali v najem vzel kak kos zemlje velikega gospodarja, ali ne mara kaj veliko novcev varno rad naložil na obresti, smelo se sme zateči Damonu v zavetje, pa se mu gotovo na tem raznu speče pečenje in pečenino. Ker mu je ta ali ta star

večna, a prej ne videna, razkrije tako svoje žarno obličje človeštvu, katero jo spozna, jej prikloni glavo, ter — ide dalje. V zavesti zmote, katera se po zavesti prestvari v laž in krivico, koraka človeštvo dalje po prejšnjih potih, ter išče, kakor Ribničan konja v dolu, če tudi dobro ve, da je v gori.

Resnica pa živi v knjigah, lepih frazah za parado, — spoznana, a ker največkrat ne prinaša precej neposrednega dobička, živi kot beračica nespoštovana.

Spoznanje, „da so si bratje vsi narodi“, rodilo je krasni stavek: „ljubi bližnjega kot samega sebe“. Dvajset stoletij ga uže nosi po jeziku ves tako omikani svet, a dvajset stoletij je ostal le lepa teorija, zrno resnice, mimo katerega divja človeštvo naprej svoj sebični pot; vsak posamezen tega mnogo-glavnega bitja sovraži svojega bližnjega bolj, nego sebe ljubi. Teorija še nij praksa, beseda še ne meso postala, in kdor trdi, da je, sam sebi laže, kajti posamezni čini nijso odločilni, ko je razgovor o državi, o človeštvu. Vekov je treba, predno jedna tako jasna resnica zavladava v dejanskem življenju, resnica za katero je oznanovalec njen dal kri in življenje.

Spoznanje, da samodolobča narodov stvarja dobro urejene države, rodilo je mej drugim tudi nauk o svobodi besede — govorjene in tiskane, nauk o resnici, da človek ima nedotakljivo pravico, povedati svoje misli. Ta nauk je še primerno mlad. Krasen nauk o onem delu državljanских svobodščin, o katerem se je reklo, da se po njem vse druge izgubljene zopet lahko privojujejo. Vsi, ki so vneti za srečo človeštva, nosijo ta nauk vedno kot dragocen prapor pred soboj in oni, ki ga zametavajo, poslužujejo se ga po mogočnosti, da bi ga uničili. Nij se tedaj čuditi, ako ta resnica, — boreča se s protivniki — nij stopila še v dejansko življenje, ako je tudi tu lepa teorija še daleč od dejanskega izpeljavanja, tem menj, ker možje vednosti, ki se tudi prištevajo njenim apostolom, nijso zanjo žrtvovali ni krvi, ni življenja, ampak k večjemu profesorsko stolicu, zamenivši jo z višjim sedežem, s katerega se sedaj šaliyo s prejšnjo svojo ljubljanko. Ali je nemara kaj drugzega, ako se v nekem parlamentu on dan trdi, da je znamenje tiskovne svobode, če je žurnalistika pogosto preganjana? Glej! glej! Po tem bi morala tudi ona država najsvobodnejša biti, v katerej ima kazenski zakonik

največkrat priliko, državljanom odkazati prostorček pod ključem. Naj bi se tedaj vsak dan vsak list vsacega časnika konfisciral, potem bi bila tiskovna svoboda popolna, ker konfisciranje je znamenje tiskovne svobode, naj se vsi državljanji pregrešijo zoper kazenski zakonik, ter vtaknejo v luknjo, potem je državljanska svoboda popolna. Čim večkrat tedaj se pregreši žurnalistika zoper kazenski paragraf, tem svobodnejša je, ker je tem bolj preganjana zavoljo tega. Tak je najnovejši nauk o svobodi — to se ve tiran do skrajne doslednosti. Ali bode njegovemu avtorju čast delal po svetu?

Vendar nemara se je pa mož hotel samo malo norca podelati iz žurnalistike, da bi z dvomljivo dobrim dovtipom odvrnil od sebe sum, da on sam in tovariši dajo časnikarstvu, ki jih kritizira, priliko pregrešiti se in zato preganjanim biti. A ta teorija je res uže praksa. Tim hudobnejši dovtip. Kaj pa takrat, ko se kako uvodno članče niti ne pregreši zoper kazenski zakonik in je vendar konfiscirano? Je-li to tudi znamenje tiskovne svobode?

Visokostoječi mož je dejal in on mora vedeti, ker sedaj je praktik, prej ko je bil apostol tiskovne svobode, bil je pa teoretik.

Resnica, da je tiskovna svoboda potrebna je spoznana, a ministri, stranke, zasebniki gredo mimo nje, se jej uklonijo, nekateri resno, drugi šaljivo, ter gredo dalje, kajti ona je včasih — sitna, ker vtakne nos tja, kjer ga ne potrebujejo sedaj.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 28. decembra.

Dalmatinski namestnik in glavni poveljnik v Zadru Rodić je potoval 26. t. m. na Dunaj; ali v političnih opravkih, ali ne, o tem se ne pove.

Hrvatske „Narodne Novine“ poročajo, da je cesar iz svojega premoženja poklonil 1500 gld. odškodnine prebivalcem iz Nebluja in Kruge v hrvatske granici, katerim je 100 oboroženih Turkov, mej temi turški vojaki, poropalo 2. nov. t. l. in sta bila dva Hrvata ranjena, jeden pa umorjen. Škode je avstrijskim podložnikom 3300 gld. — Zakaj pa na ta slučaj ne vpijejo nemški in magjarski časniki, kakor so na Srbe zarad „Marosa“ in ladije „Radecky“? I to je poglavje o časti monarhije! Turek sme Nemcem vse, le na Slovane bi hujskali?

A kako živi Damon! kako izborni ima vino! kako izvrstnega ima kuharja! Kdor ga obišče: ali, kak „magnat“ ali kak magnatov urednik, ali plemenitaš — ali plemenitašev „mandatar“, ali kak cesarsk uradnik ali stanovsk, vsak se sme nadejati, da dobode klobaso dobro nabasano in slastno. Stanovski pooblaščenec je njegov domač prijatelj, dvorški žitničar pa je tudi precej pri njem, da mu le migne. Da, celó prvosednik je dosti potov na njegovem domu, a le malokedaj mu kaj odreče; pa kaj? — saj do te visoke figure vdanosti je največ pomogla plemenitaševa žena.

Soprogo ima vljudno, lepe rasti, dvorljivo, — sam je naučil jo oboje to. Kader prvosednik pride, streže mu Damon se starim oger-skim vinom, Damonka pa sè svojim omladnim smehom; po obedu se sprog dostojnemu gostu opraviči in pove, da ga mora zapustiti na nekoliko ur, zató da mu pripravi razstavljeni

Vnanje države.

Iz **Belgrada** se poroča „N. W. T.“, da je tja došel ruski general Nikitin, in prevzel povelništvo nad ruskimi prostovoljci. Govoril je oficirjem in dejal: „V osmih dneh, upam, boste priliko imeli svojo izkušeno hrabrost pokazati.“

General Wrede je baje prosil odpusta. Ni Zukič niti Marinović baje nijsta mogla sestaviti konservativnega ministerstva. Zato je mogoče, da to ostane, zlasti ker je sitna reč z Marošem pri kraji.

Rumunija terja v posebnej, vsem velesilam, zlasti na konferenci izročenej spomenici, da sme biti samostalna in nevtralna država kakor Belgija in vsakovrstne zveze za svojo brambo in eksistenco delati.

Preko **New-Yorka** se poroča, da je v San Domingo vstala revolucija. Predsednik republike Gonzales je bil odstavljen in je ubegnil.

Dopisi.

Iz **Kranja** 27. dec. [Izv. dopis.]

Dan sv. Štefana si mora Kranjska čitalnica vpisati mej svoje najlepše dneve, kajti zopet enkrat je pokazala, da vrhu vseh zaprek, ki se dandenes stavljajo čitalnicam in sploh vsem društvom, ki delajo za razširjanje slovenstva, ter za pošteno razveseljevanje mej slovenskim ljudstvom, — da društvo naše nikakor ne zaostaja v svojem delovanju, temveč, da vidno napreduje. Napovedana je bila ta dan veselica, katero smemo prištevati mej najboljših letošnjega leta. — Prvo točko „Vogelnove Cigane“ izpeljal je naš pevski zbor z znano mu spretnostjo in pogumom. Zares veliko truda moral je imeti g. dirigent Terdina, da je napravil našej čitalnici tako petje, katero jo povzdiguje nad vse čitalnice slovenske dežele, kajti razen v Ljubljani nima jo morda nikjer tako stalnega in močnega zbora, ko v našem črnem mestu. Zatem sledila je Abtova: „Čujem nad toboj“, za sopran-solo s spremljevanjem na glasoviru; vrlo dobro izpeljala je to, gotovo ne lahko kompozicijo, gospica Jelič Florijanová, ter navdušila nas jako za priljubljenega in uže znanega nam vglasbitelja. Po burnem plosku, ki je sledil tej točki, nastopi goslar g. Meier, rojen Dunajčan, ki se nij branil nastopiti v dvoranah čisto slovenskih, ter zopet pokazal, da se neki pravi Nemci vendar zelo razločujejo od naših nemškihutarjev, ki se od daleč ogibajo vsakateraj slovenskej napravi. In kak vspeli je imel mojster. Reči moramo, da smo slišali uže nekaterekrat igrati na razne muzikalične instru-

plemenitaš posodil nekoliko tisoč novcev, in če se mu upnik malo pred obrokom razodene, da bode treba vrniti posojilo, precej ima na jeziku kako srečno „partijo“ za njegovega sina, nasvetuje to in to, obeta, da potare vse zapreke do nje itd., — kako torej bi upnik mogel tiščati v tako hvaležnega dolžnika?! Če se mu obluba ne posreči, napne vse svoje žile in če se mu dobro steče, da mu stari plemenitaš vrh poprejšnjih še drugih novcev na posodo. — Na svojem domu ima Damon celo množino služnega osobja, ali ni služnikom ni služabnicam ne plačuje. Gojiteljem in gojiteljicam od meseca do meseca odlašava s plačo, — da, pa jih tudi zna čudovito korenito prepričavati: ko novce dobodo vse ob enem, da bodo imeli istino, katera se ne razleze tako lahko; a tudi obresti jim obeta. Učitelji in učiteljice čakajo in čakajo, Damonovi otroci pa se vsled očine prekanjenosti vspešno, a brezplačno odgojujejo.

konje, soprogi pa priporoči, naj kratkočasi gosпода prvosednika, a smélo jej mora prepustiti nálog, da gostu osladi nekoliko trenotkov. Ali na povračilo: kader koli je poštna dražba ali vozarska, ali pa če so na najemnej dražbi kamerna posestva, — nič se ne zgodi brezi upliva plemenitaševga, ki ima vselej nekaj dobička od tega, pa mu vendar nihče ne zameri, kajti kar Macek sam izvije iz trte, to z njim vred použijo vsi drugi. Za tega delj nij ni enega plemenitaškega shoda noben pot brez njega. O volitvah stanovskih uradnikov nasvetuje in priporoča poboljške — in spremelja k volitvam sodnike in maršalke. Da, tudi kandidatje na guberniško maršalstvo se mu priporočajo za podporo; eden njih mu je prav pred volitvijo posodil novce, „ad captandam benevolentiam“, eden pak ima uže dolgo časa v njegovem varstvu možnjico novcev, — in opomnil ga je uže večkrat, kedaj jih vrne; ali Damon pozna svojo stopnjo v

mente, a tako krasnega igranja se ne spominjamo. Najtežje pasaže je izpeljal g. Meier z največjo lahkoto, igraje memo tega na pamet, kak memo znanega umetnika slavnega Krežme v Ljubljani tudi še nikjer nijsem opazil. Vse je bilo zamakneno v gosli, katerim je izvil mojster zdajci žalostno melodijo, precej zopet pa je v burnem tempo pokazal nam, kako zna izraziti na svojem instrumentu največjo veselost, životo in pogum. Vse muzikalične nianse izpeljal je s tako lahkoto, da je občinstvo kar strmelo, ter nij jenjalo poprej ploskati, da je umetelnik zopet nastopil, ter celo točko ponavljal. Vrlo na strani stal mu je pevovodja ljubljanske čitalnice g. Stöckl, ki je pomagal k takemu vspehu, da je občinstvo enoglasno izreklo misel, da kaj tacega se v Kranji še nij slišalo. — Gospodičina Ana Jugovic nas je s Stöcklovim alt-solo: „V tebe upam“ jako razveselila; tega vspcha pa si je bila vrlo izobražena pevka tem bolj gotova, ko jo je na glasoviru spremljal vglasbitelj sam, kar je napravilo na občinstvo dober utis. Gospodičina je morala tudi ponoviti svoje naloge. Ipavčev: „Kdo je mar?“ jako težavno kompozicijo, so pevci s toliko natančnostjo in spretnostjo izpeljali, da je gotovo slavnemu našemu vglasbitelju napravila dostojno čast. Vse to pa se imamo zahvaliti gg. Terdini in g. G., ki vstrajno in neustrašljivo delata za povzdigo petja, in katerima na tem mestu, kakor tudi vsim drugim sodelovateljem, izrekamo najtoplejšo zahvalo za mnogi trud in pot, katerega jim je prizadelo aranžiranje te veselice. — Po besedi začel se je ples, katerega so se naše krasotice udeležile v precej obilnem številu; drugo kadriljo plesalo je 16 parov, kar je gotovo lepo število za naše ne posebno obljudeno mesto. Radost brala se je vsakemu na obrazu; tu izrečemo samo upanje, da nam čitalnica kmalu zopet napravi veselico, ki nas bo ravno tako razveselila in zanimala kakor nas je zadnja.

iz Rusije [Izv. dop.] Danes samo nekaj čisel. Pred nekoliko časom obelodanila je rezultat svojega truda komisija državne kontrole za leto 1875. V tem velikanskem računu, napisanem z gromadnimi številkami, nahaja se mnogo tvarine, katera i vam bode morebiti jako zanimiva, ker ona nam kaže razvoj v finančnem obziru ravno iste države, nasproti katere je pokazalo pred nekolikimi dnevi zapadno-evropsko židovstvo previdnost in skrb, katera bila bi dostojna bolj visokih namenov, čem zadrževati v blagotvornej delavnosti gospodarstvo, h kateremu prostirajo

milijoni nesrednih, njemu jedno plemenih kristijanov slovanskega juga roke, brezsilne od solz in ponedolžno prelite krvi, za pomočjo, in to skoro pomočjo.

Naši vladi ostalo je od vseh stroškov za leto 1875. do prvega januarja tekočega leta 40,547.843 rub. t. j. suma, kakršna se redko nahaja v računih najbogatejših držav na svetu. A se nam predstavlja tem večja, ker je v našem budgetu še pred 10 leti blistal deficit nad 60.000.000 rublj. Bez tega denarja bilo je v kasi železničnej 85.193.189 rub. čistega ostataka, in ta svota z više pokazano, priča nam jasno, da Rusiji v resnici nij bilo nij malejše sile soglasiti se na pogoje, kakoršne smo brali v listih od zagrančnih bankirov. Bilo bi jih dosta, da bi vlada mogla razpisati ne eden a dva, tri domače zajme ali posojila.

Državni dolg se od leta do le zmanjšuje V petih letih se je svota procentnega dolga zmanjšala za 88,084.211 rub. A svota kreditnih bilietov, nepokritih s razmenim fondom, ponižala se je samo v 1875. letu za 50 milijonov rubljev. V dolgovnej knjigi naše države ostalo je še k 1876 leta dolga: 1.236,884.634 rub. z 516.086.593 rub. nepokritega papirnega dolga. K tima sumama še nij vračunen dolg državne banke in ona svota, katera se vsako leto plačuje za pogašenje vnotrenega zajma. Na drugi strani država ima velikansko premoženje v čistem kapitalu pod raznim naimenovanjmi 187,345.576 rub. in v svoti, katero vam ima razposojeno raznim občestvam, fondom in posamnim osobam — 396,717.135 rub.

Ta račun v resnici more obradovati vsacega, še tak škropoloznega domačina in iste inozemce, kateri pričakujejo od Rusije velikih dejanj v prihodnjih, a blizkih trenutkih, ki so prepričani, da je historična misija Rusije za (turško) slovansko pleme ravno ista, katera je bila Prusije za pleme nemško. In tako mi nij treba povdarjati, da je domača pečat bila iznenađena s tem finančnim poročilom in da ga je primerno pozdravila. — r.

Domače stvari.

— (Ljudska kuhinja.) Za ustanovitev ljudske kuhinje v Ljubljani se pridno pripravljajo in nadejati se je, da bode prav kmalu otvorjena. Razen mnogih obljubljenih daril denarnih in naturalnih je najimennitnejše to, da je ljubljanska hranilnica prepustila prostorna spodnja poslopja „strelišča“ brezplačno za ljud-

sko kuhinjo. Zdaj, ko je draginja zares tako huda, da si reveži ne morejo pripraviti in kupiti gorkih zdravih jedil, ker še celo za kruh denarja pomanjkuje, pač je jako koristen tak zavod, kakor je ljudska kuhinja, v katerej se bode dobilo kosilo za 10 soldov in sicer juha, meso in prikuha. Ubogim dijakom, delavcem sploh vsacemu kateri bode hotel za malo plačo zdravo kosilo dobiti, ustrezala bode ljudska kuhinja. V sosednjem Gradcu imajo uže tako kuhinjo od leta 1868. sem in kakor iz letnih sporočil razvidimo imajo tam za ta zavod uže 22306 gld. 63 kr. premoženja s katerim se bo s časom kupila posebna hiša za ljudsko kuhinjo. Leta 1875 so v graški ljudski kuhinji 64.930 porcijonov razprodali, kar kaže, da je dobro obiskana. — Pri takem zavodu so pa gospe v prvej vrsti potrebne, da prevzemo vodstvo v kuhinji in razdelitev jedil, kajti možki za ta posel nijso praktično izurjeni, imele bodo tedaj naše blagosrčne gospe lepo priliko skazati ubozim siromakom dobro dejanje, ako bodo pomagale revežem z dobro hrano postreči.

— (Slovensko gledališče.) Prva predstava v novem letu bode 2. januarja 1877. Predstavljalja so bode prvokrat veseloigra v 2 dejanjih „Ujetniki carevne“, in tudi prvokrat burka s petjem v 1. dejanji „Opalek pred sodbo.“

— (Zimsko obleko), katero so čitalnične gospe in gospodičine, njim na čelu gospe Murnikova in Bleiweisova izdelale 50 otrokom mestnih šol (25 dečkom in 25 deklicam), delilo se je 24. t. m. Ob 11. uri se zbero obdarovanci v čitalnični dvorani, kjer so se sošle tudi njih dobrotnice in precejšno število mladino ljubov. Pričujejoče nagovori dr. Bleiweis omenivši, da so uže od leta 1865 v čitalnici delili ubogi šolski mladini zimsko obleko. Orlova družina je začela to krščansko delo, ki se vsako leto nadaljuje. Hvalno omeni delavnosti skrbljivih gospej in gospodičin, pred vsem pa neutrudljivost gospe Murnikove. — Otrokom se je potem razdelila pripravljena obleka, katero so v stranskej sobi precej oblekli, odloživši svojo navadno uže ponošeno. Končno je otrokom še govoril gosp. Andrej Praprotnik, vodja I. mestne šole. Oziraje se na pričujoče božične praznike, ko je angelj zaklical „slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji“, je priporočal obdarovanim pridnost in marljivost, ter kazal, kako najlepše svojo hvaležnost pokažejo dobrotnikom in dobrotnicam. Ko se je v imenu otrok zahvalil za prejete darove, so pristopili

volilnem zboru; v pričo svedokov ga zagotavlja: če prav je vrnilni obrok še daleč, vendar le poravna vse lahko, ko hitro bode treba, ali pa — če prav precej. — „Aspirant“ na maršalstvo po takih besedah navadno omeni blezu to-le: „Oh, gospod, ali sem se ti zameril ali ka-li, ker se hočeš tako naglo iznebiti me? Saj vendar ne bi bil mogel nikder boljše naložiti svoje istine, dve, tri leta ti le bodi na dobro, sicer pa, kaj bi dalje govorila o tem, kar nij nič? Damon je mej važnejšimi „figurami“ v volilnej skupščini, vsem je svetnik, vsakemu rad kaj pošepče na uho a kogar vjame na limanice, tega potle pase in napaja, pa le deželi na srečo in da bi prijateljem pomogel na boljše, sam sebi ne skrbi za nikakoršno čast. Na onufrijskem semnji (v Brdičevu) nij nič skopejši; tu kupuje štiri konje vojvodičiču h kočiji, gospe kastelanki

prodaja voli, starešinski lajša razmerje do Hatpergra, podkamernik pa ga prosi, da bi bil priča (sekundant) boju z ulanskim tisočnikom, in da posledno zadrego ohladi tako, da poteši kri, poteši čast čutljivemu kavalirju. Ali ves njegov „genius“ se pošteno razvija o kijeviskih pogodbah, ni misliti si ne more človek, kako je mogla moč, kako čas mogel odločiti mu, da v desetih dneh uredi toliko, toliko pomiri razvetranih razmer. Miznikovemu namestniku je pri Safnaglu svetlino (brilijant) kupil na darilo njegovej nevesti, katerej je sam tolkel na zaročni zvon; podpisal se je za pričo devetim različnim pogodbam, do katerih je največ pomogel sam; plesišča nij zgrešil nobenega, pri general-gubernatorji je bil trikrat; ruske cerkve metropolita je preprosil, da popa iz njegove vasi premesti kam drugam, zato ker se mu je zameril zaradi tisoč rub-

ljev, katere je bil zaigral v igri z njim, pop pa ga je pogosto terjal, naj mu jih odšteje; ob pogodbah nij nikedar živemu krstu vrnil istino, nij plačal obrestij, vrh tega pa se „notabene“ vendar nij razprl z nobenem upnikom; da-si je blizo poludrug tisoč srebrnih rubljev zakartal, pa je vendar precej plačal jih zato — ker to je eden takih dolgov, ki so mu sveti; tri vozove polne nakupljene robe je poslal soprogi domov, sam pa je s seboj prinesel sto rumenjakov v škrabici in dvajset srebrnjakov v žepu, če prav je, ko je z doma šel, nesel s seboj jedva 500 nakaznih rubljev, ki mu je bil pooblaščenec posodil jih, nekoliko sto rumenjakov pa gospodarske primščine. Res je vreden, da mu je človek zavisten, ker je tako dobro in srečno preživel pogodbe.

(Dalje prih.)

otroci k polnim mizam, kjer jih je čakala pogača in dr. Otroci in navzoči so se oboji prav veseli razšli.

— (Vreme) se nam je naenkrat sprevrglo; po deževju in malem snegu, imamo zdaj dva dni oster mraz.

— (Potepuha,) ki je nedavno nekega kmeta z Gorenjskega opeharil za 25 gld., je včeraj policija vjela, ko je poskušal ravno taisti manever z nekim drugim, ki mu pa nij hotel dati 25 gold., nego ga je rajši za vrat zgrabil in policajem izročil.

— (Kamniška čitalnica) napravi besedo dne 31. decembra t. l. s sledečim programom: a) Strauss: Vesel po celem svetu, za 4 roke na glasoviru. b) V tihi noči, čveterospev. c) Umlauf: Mlada kri, za dvoje citre. d) Ena suknja štiri roke, šaloigra v enem dejanju s kupleti. e) Ples. K tej veselici najljubše vabi vse čestite gospode, kateri naj blagovolijo tudi sposobne neude upeljati Odbor.

— (Iz Novega mesta) se „Sl.“ piše: V nedeljo 17. t. m. je bila predstava v naši čitalnici; igrali ste se dve krajši igri; dvorana je bila natlačena v pravem pomenu besede, dokaz izdaten dovolj, da narodni življenj v našem mestu še ne ginuje. Le večkrat kaj tacega, potem bodo nemčurski rogovi kmalu krajši.

— (Savinja) je vsled dežja pred prazniki iz struge stopila in travnike preplavila. Tudi od drugod se čuje o enakih povodnjih.

Razne vesti.

* (Avstrijska vojska) ima zdaj enega feldmaršala in glavnega inspektorja, nadvojvoda Albrehta, 12 feldcajgmajstrov, 10 generalov kavalerije (taista šarža,) 68 feldmaršallajtnantov, 102 generalmajorja in 272 polkovnikov. Načelnik generalnega štaba je feldmaršallajtnant Anton baron Schönfeld. V generalnem štabu je 30 polkovnikov, 40 podpolnikov, 46 majorjev, 124 stotnikov prvega razreda in 129 nadporočnikov. Vojna marina ima enega admirala (feldcajgmajstra), Antona barona Burguignona, enega vice-admirala, Miroslava barona Pöckha, 5 kontre-admiralov in 16 kapitanov linijskih ladij.

— (Zdravstvene razmere) avstrijske armade nam kaže vojaško statistični letnik 1873, ki je nedavno izšel. Najmanj bolnikov je bilo v vojaškem poveljništvu Požunu, največ, kakor uže mnogo let sem, v Temešvaru. V bolnicah je bilo leta 1873 111.338 bolnikov, teh je umrlo 3809 mož, najmanj njih v Innsbuku, največ v Temešvaru. Največ jih je umrlo v juliju in avgustu, najmanj v oktobru in novembru; po narodnostih je umrlo najmanj Čehov, največ Rumunov. Največ je umrlo prostih vojakov, manj častnikov in podčastnikov. Polk pijonirjev je trpel največ na škorbuto, revmatizmu in bezgavkah; pri pešcih je vladal bronhijalni katar; pri kavaleriji zraven kolere mrzlica in garji; pri lovcih želodčni in črevni katar; pri ženijski četi očesne bolezni in ožuljene noge; pri sanitetni četi črevni tif, pri vojnični četi sušica, trahom, vnetje pljuč in kože. Največje številke kažejo: mrzlica 52.160, želodčni katar 33.363, črevni katar 33.659, bronhijalni katar 27.775, očesne bolezni 17.758, strelnih ran, izpahnenj, polomljenja kosti 20.854, sifilide 13.391. Samomorov je bilo leta 1873 vsega vkup 197, od teh pri konjištvu največ, pri ženijski in pijonirski četi nobenega. Največ se jih je usmrtilo v juliju, namreč 26, najmanj v marcu, namreč 9. Usmrtilo se jih je 19 percentov iz strahu pred kaznijo, 8 percent. iz prazne vere, pijanosti in žalovanja po domu, 7 percentov iz blaznosti, zaljubljenosti in nevolje do službe, 6 percentov zaradi dolgov in ker se jim živeti nij več ljubilo, in 4 percente zaradi žaljene česti. Od samomorilcev jih pada 28 percentov na Češko, 21 na Ogersko, 17 na Galicijo, 9 na Moravsko in 6 na Nižje Avstrijsko. Cis in Translejtanijska sta tudi v samoumorih držala se nagodbene kvote 70 in 30 percentov. Največ se je usmrtilo podčastnikov. Same sebe je poškodovalo 92 mož, in četrt teh je storilo to v oktobru, ko rekruti prihajajo. Od samopoškodovalcev je bilo 32 v Galiciji, 30 na Ogerskem, 10 na Češkem rojenih. Zno-relo jih je 78, naj več v marcu naj manj v septembru. Največ norcev je bilo izmej častnikov pa onih vojakov, ki čez postavni čas služijo prezentno.

* (Polom.) V Pešti se je podrl en del novega hatvanskega bazara in sicer do tal. Dve cobi sti ubiti, pet smrtno ranjenih.

* (Spriden sin.) V Aksamsu na Tirolskem se je 22. t. m. zgodil dogodjaj nezasišane surovosti. Nek sin je hotel umoriti svojega očeta. Zvezal ga je, tiral ven pred hišo in se je ravno pripravljaj, da bi ga prav po mesarski zaklal; ubogi mož pa je vpil na pomaganje in sosodje so prišli, ga rešili, ter sina zvezali. Še tisti večer so žandarmi to pošast v človeški podobi gnali v Innsbruck.

* (Viharji na morji.) Mej božičnimi prazniki so bili na severnih morjih jako veliki viharji. Več ladij se je utopilo in le na škotske obali je okolo sto ljudi konec vzelo. Norveška ladija „Sofie“ je v viharju tako utonila, da sta z njo vred „miš in mož“ v globočino morja zginila.

* (Opica) se je obesila za poskušnjo. V Parizu je imel imel nek umetnik kamnored opico, pa se je obesil zaradi nezveste ljubezni. Nek njegov sorodnik je vzel potem z drugimi rečmi k sebi i opico, s katero so se njegovi otroci igrali. Nekega dne zapazi, ko stopi v sobo, nad svojo posteljo jako čuden prizor, namreč obešeno puntčico iz cunj in mozičelna, v sredi pa opico. Opica je hotela poskušati, kako se obeša, ker je svojega prejšnjega gospodarja videla, in pri tej vaji je sama življenje izgubila.

Dunajska borza 28. decembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	60 gld.	—	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	65	70	
1860 drž. posojilo	109	40	
Akcije narodne banke	816	—	
Kreditne akcije	132	30	
London	125	65	
Napol.	10	06	
C. a. cekini	5	97	
Srebro	114	25	

Graške špiritne drože

dobivajo se vsak dan sveže (frišne) v prodajalnici steklenega blaga gosp. Franca Kolmana na glavnem trgu št. 236 iz prijaznosti do (378—7) A. Schneiderja.

Menj ko pol kilograma (1 funt) se ne prodaje.

26. decembra:
iz Dunaja. — Wagner iz Reke.
— pri Slom: Malner iz Trsta. — Gros iz Dunaja. — Schlesinger iz Gradca. — grof Pač iz Ponoviča. — Oginec iz Kranja.
— Kovč iz Dolenjskega. — Svetec iz Ljubljane.
— Pri Mateti: Mandelk iz Dunaja. — Maly iz Kranja.
Borghi iz Trsta. — Rubin iz Trsta. — Priher iz Celja.
Pri Zamoreti: Pemi iz Vac. — Milavec iz Cerknice.
Bergman iz Boljake.

26. decembra:
iz Dunaja. — Wagner iz Reke.
— pri Slom: Malner iz Trsta. — Gros iz Dunaja. — Schlesinger iz Gradca. — grof Pač iz Ponoviča. — Oginec iz Kranja.
— Kovč iz Dolenjskega. — Svetec iz Ljubljane.
— Pri Mateti: Mandelk iz Dunaja. — Maly iz Kranja.
Borghi iz Trsta. — Rubin iz Trsta. — Priher iz Celja.
Pri Zamoreti: Pemi iz Vac. — Milavec iz Cerknice.
Bergman iz Boljake.

Jedina trgovina na Dunaji!

katera je ugodna za tako slabe čase, sklenila je cene blaga še za 30 % znižati in ta je

Kineškega srebra fabrikna zaloga

H. Bettelhelma & Co.,

Dunaj, Kärntnerstrasse 14, v bazarju.

Veljalo je na primer.

prej			sedaj			prej			sedaj		
6 žlic za kavo	gl.	3.50	gl.	1.50	1 posodica za turški	gl.	4.—	gl.	1.50		
6 navadnih žlic	"	7.50	"	2.75	tobak	"	3.50	"	1.20		
6 nožev za obed	"	7.50	"	2.75	6 mal. tas za sladkor	"	3.—	"	1.50		
6 vile	"	7.50	"	2.75	1 posodica za maslo	"	3.—	"	1.50		
1 vel. žlica za juho	"	5.—	"	2.50	3 korke s podobami	"	3.—	kr.	90		
1 " " mleko	"	3.—	"	1.50	1 par svečnikov	"	6.—	gl.	3.—		
1 mokaškledica z žlico	"	6.—	"	3.—	1 majolka za čaj	"	8.—	"	6.—		
					1 posoda za olje i oset	"	8.—	"	5.—		

Posebno za darila pripravno!

6 nožev, vseh 24 komadov v elegantnem etuiju na-
6 vilic, mesto gl. 24 samo
6 žlic, 9 gl. 50 kr.
6 žlic za kavo, 9 gl. 50 kr.

6 desertnih nožev, vseh 24 komadov v elegantnem etuiju
6 vile, mesto gl. 26
6 žlic, 9 gl. 9.75.
6 postavcev za nože, samo gl. 9.75.

Najnovejša pasta za čiščenje zlatnine, srebrnine in kineškega srebra, škatljica 25 kr., 6 škatljic gl. 1.20.

Jako lepe tase, majolke za kavo in čaj, service za čaj, stojalca za pogrnene mize, girandole, posipalci za sladkor, čašice za jajca in garniture za jajca, posodice za zobotrebe, sponke za servijete itd. itd. Na vzunaj razpošilja se točno in vestno proti poštne povzetku. Na zahtevanje dopošilja se tudi razločeni cenik brezplačno.

(142—18)

Loterijsne srečke.

V Gradci 23. dec.: 38. 30. 19. 73. 47.
Na Dunaji 23. dec.: 31. 37. 47. 7. 30.

Služba

občinskega zdravnika.

Pri občini trga Laškega se ima služba srenjskega zdravnika z letno remuneracijo 500 gold. popolniti.

Prosilci za to službo, ki morajo biti zmožni nemškega in slovenskega jezika, in doktorji celega zdravilstva, naj svoje dobro izpričane kompetenčne prošnje vložé do

15. januarja 1877

pri županstvu v Laškem.

Županstvo d. k. trga Laškega,

23. decembra 1876.

(412—1)

Amon, župan.

Drug pošten, priden in neoženjen

mlinarski pomagač,

ki pa nemško razumi in tudi nekoliko govoriti zna, dobo takoj službo.

Natančneje iz dobrotljivosti pri gospé Ani Hartmann, v Ljubljani, gospodske ulice št. 8, II. nadstropje.

(411—3)

Umeteljni

zobje in zobovja

z zračnim tiskom ali brez njega, lepi, naravni, namenu odgovorni, se po najnovejši metodi delajo in ne da bi se korenine izruvale, postavljajo.

Vse operacije: plombaranje z zlatom ali drugimi sposobnimi polnili, piljenje, čiščenje in drenje zob, se, kakor se je izkusilo, brez hudih bolečin izvršuje pri

(370—6)

Paichelu,

zdravniku za zobe, pri Hradeckega mostu, v Maljeveji hiši I. nadstropje.

Dorško olje

iz sale kitovih jeter,

iz Borgena na Norveškem;

rumeno 1 steklenica 60 kr.;

nepremočljivo brez okusa in duha 1 steklenica 80 kr.;

se železnim jodrom 1 steklenica 1 gold.

Da se ponarejevanju izogne vtisnemo bode moje ime na vsakej steklenici.

(53—43)

Gabriel Piccoli,

lekar, na dunajski cesti v Ljubljani.